

MICHALINA DĄBKOWSKA

ur. 1921; Wieliż k. Witebska

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne, Żydzi, stosunki polsko-żydowskie, kuczki, śpiewy żydowskie, tańce żydowskie

Stosunki polsko-żydowskie w przedwojennym Lublinie

Wysłałam [z domu] jako demokratka tolerancyjnie zdecydowanie wychowywana i w rodzinie, i w szkole tak samo. Natomiast były ekscesy czasami, ale nie mogę powiedzieć, żeby to były jakieś takie demonstracje bardzo rażące. Czasem były takie kawały – na ulicy Lubartowskiej też było dużo Żydów zamieszkałych, tam był także rabinat, szkoła rabinacka, i jak stamtąd Żydzi wychodzili, to koledzy, nie powiem z której szkoły, specjalnie ich okrażali i wtedy przesądny Żyd musiał wrócić do miejsca wyjścia, żeby znowu pójść naprzód, takie były jakieś zwyczaje. No, koledzy się śmieli z tego, niektórzy, ale ja tego nie pochwalałam, na pewno nie pochwalałam tego. Różnie bywa, młodzież jest różna, czasem okrutna. To robili w formie żartu. Ach, jeszcze był taki zwyczaj, to z jakiegoś filmu było, że trzeba było pociągnąć kogoś za brodę i mówiło się: „Biber”. A brody mieli właśnie Żydzi. Podchodzili też do nich, ciągnęli za te brody i wołali: „Biber”. To było dla żartów pod wpływem jakiegoś filmu, nie pamiętam tytułu tego filmu.

Na ulicy Bernardyńskiej było podwórze łączące kamienicę, w której mieszkałam, ze szkołą Vetterów, a drugi [budynek] był w środku, dalej. Tam był plac – boisko takie prawie sportowe – rosły tam kasztany, na które można było wchodzić. To boisko sportowe było ogrodzone, jak się weszło na drzewo, wchodziło się na parkan i z parkanu był wgląd na kamienicę od ulicy Królewskiej, gdzie było kilka kuczek. Tam mieszkali Żydzi, [czasem] odbywały się wesela. Ślicznie śpiewali i tańczyli, myśmy czasami stawali na tym parkanie i patrzyli, jak oni to robią, okna były otwarte, oni się nie ukrywali. Można było coś tam takiego zobaczyć, a usłyszeć to bardzo często, mieli bardzo charakterystyczne melodie.

Data i miejsce nagrania	2004-05-07, Lublin
Rozmawiał/a	Agnieszka Zielińska
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"